

Promlčení nároku na likvidaci škody z „povinného ručení“

Dne 12. prosince 2007 vynesl Nejvyšší soud České republiky rozsudek, díky němuž se ke zdárnému konci chýlí spor, na kterém se D.A.S. pojišťovna právní ochrany, a.s., a spolupracující advokátní kancelář **JUDr. Kláry Kořínkové, Ph.D.**, podílí již několik let. Tímto rozsudkem byla vyřešena poměrně zásadní otázka délky promlčecí doby při likvidaci nároku na náhradu škody z pojištění odpovědnosti z provozu vozidla – „povinného ručení“.

Prvotní událostí, která spor vyvolala, byla dopravní nehoda z února roku 2000. Tehdy byl automobil našeho klienta poškozen jiným automobilem, jehož řidič nerespektoval pravidla o přednosti v jízdě při vjíždění na hlavní silnici. Náš klient se obrátil na pojišťovnu, u níž měl provozovatel druhého vozidla sjednáno pojištění odpovědnosti z provozu vozidla („povinné ručení“) a požadoval uhradit škodu, která na jeho vozidle vznikla. Tato pojišťovna však dlouhodobě odmítala klientovi nároky uznat a škodu klientovi nahradit, pročež nezbylo nic jiného než podat žalobu k soudu.

Podstatou dlouholetého sporu, který si vyžádal již rozsudky soudů tří instancí, však nebyla ani tak otázka vzniku škody či prokazování její výše, ale samotná **právní povaha nároku na plnění vůči pojišťovně, u níž měl provozovatel druhého sjednáno povinné ručení.** Jednalo se o to, zda je plnění pojišťovny z povinného ručení nutno považovat za náhradu škody, či za pojistné plnění. Odpověď na tuto otázku byla pro další osud celého sporu klíčová, neboť se od ní odvíjela i délka lhůty, ve které se nárok vůči pojišťovně promlčoval (promlčecí doba je, zjednodušeně řečeno, doba, po jejímž uplynutí může dlužník uplatnit „námitku promlčení“ – soud potom nemůže věřiteli nárok přiznat).

Dle názoru pojišťovny a soudu druhé instance nelze nárok poškozeného vůči této pojišťovně považovat za nárok na pojistné plnění z toho důvodu, že poškozený není v jakémkoli smluvním (pojistném) vztahu s touto pojišťovnou a nemůže tak přímo požadovat jakékoli plnění ze smlouvy o povinném ručení, nýbrž pouze úhradu škody, na kterou má z titulu odpovědnosti za škodu nárok proti viníkovi nehody, a kterou pojišťovna, kvůli uzavřené pojistné smlouvě, hradí místo něj.

Názor naší pojišťovny a advokátky, **JUDr. Kláry Kořínkové, Ph.D.**, která našeho klienta v tomto sporu zastupovala, stejně jako soudu první instance byl však opačný. V případě pojistného plnění odpovědnostní pojišťovny se nemůže jednat o náhradu škody, neboť z důvodu pojistné smlouvy na pojišťovnu nemůže přejít nárok na náhradu škody. Pojišťovna se nestává osobou odpovědnou za škodu na místo škůdce. Přímý nárok poškozeného vůči pojišťovně je založen zvláštním ustanovením zákona č. 168/1999 Sb. (o pojištění odpovědnosti za škodu způsobenou provozem vozidla). Tomuto názoru následně přisvědčil i Nejvyšší soud ČR, když svůj názor formuloval následujícím způsobem:

Ustanovení § 9 odst. 1 uvedeného zákona dává poškozenému oprávnění uplatnit svůj nárok přímo proti pojistiteli toho, kdo mu odpovídá za škodu, což ovšem neznamená, že by do odpovědnostního vztahu mezi škůdcem a poškozeným vstoupil namísto škůdce jeho pojistitel, který není za vzniklou škodu odpovědný. Jeho povinností je pouze plnit za poškozeného na náhradu vzniklé škody vůči škůdci. Mezi právem poškozeného na náhradu vzniklé škody vůči škůdci (§ 420 občanského

zákoníku) a specifickým právem poškozeného na výplatu pojistného plnění (§ 9 zák. č. 168/1999 Sb.) je třeba důsledně rozlišovat.

Toto rozlišení, ač se může zdát pouze teoretickým, má však důležité dopady týkající se promlčení obou druhů nároků. Promlčecí lhůty upravuje totiž občanský zákoník pro nároky na náhradu škody a práv na plnění z pojištění značně odlišně. V prvním případě je v zásadě promlčecí doba dvouletá a běží od chvíle, kdy se poškozený dozvěděl o výši škody a o tom, kdo za ni odpovídá. **V druhém případě však začíná promlčecí lhůta běžet jeden rok po pojistné události (dopravní nehody) a je tříletá.**

Soud druhé instance (Městský soud v Praze) žalobu našeho klienta na odpovědnostní pojišťovnu zamítl, a to právě z důvodu uplatnění námítky promlčení, přičemž vycházel z právního názoru, že je nezbytné vycházet z dvouleté promlčecí doby. Nejvyšší soud se však, ze shora popsaných důvodů, s tímto právním názorem neztotožnil, rozhodnutí soudu druhé instance zrušil a vrátil mu věc k novému projednání a rozhodnutí. Právní názor Nejvyššího soudu je pro soud druhé instance závazný, pročež lze konečně v dohledné době očekávat rozhodnutí, které bude znamenat definitivní úspěšnou tečku za tímto dlouholetým sporem.

Protože pro rozhodovací praxi soudů i pojišťoven je tento judikát Nejvyššího soudu skutečně průlomovým rozhodnutím, jsme rádi, že jsme se na něm spolu s klientem mohli díky pojištění právní ochrany podílet. Náklady, které D.A.S. pojišťovna právní ochrany, a.s. na vyřizování této záležitosti za klienta dosud vynaložila, výrazně přesahují částku 50 000 Kč.